

HANDLEIDING VOOR MISSIONAIRE GROEPEN

‘Het evangelisch getuigenis waarvoor de wereld het meest toegankelijk is, is het getuigenis van de aandacht voor de mensen en van de liefde voor de armen en geringen, voor de lijdende mens’, zegt de encycliek ‘Redemptoris Missio’ van Johannes Paulus II uit 1991 (RM 42).

De huidige paus Benedictus XVI zegt in de encycliek ‘Deus charitas est’: ‘Liefde bewijzen aan weduwen en wezen, gevangenen, aan zieken en alle soorten noodlijdenden, behoort evenzeer tot het wezen van de kerk als de dienst van de sacramenten en de verkondiging van het evangelie’ (DCE 22).

In een wereld die meer dan ooit bepaald wordt door de scherpe tegenstellingen tussen rijk en arm, door armoede, onrecht en oorlog die het eeuwig lot lijken te zijn voor de meerderheid van mensen in zoveel landen van het Zuiden, is dit evangelisch getuigenis juist voor hen een teken van hoop en een stimulans om hun situatie te veranderen en in Jezus voetsporen te treden.

In 2006 verscheen een nieuwe bisschoppelijke missiebrief onder de veelzeggende titel: ‘Getuigen van de hoop die in ons leeft!’. Hoewel de bisschoppen het accent leggen op de evangelisatie in eigen land, hebben zij ook een open oog voor de nood van mensen in het Zuiden. In hun brief schrijven zij dat de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan de maatstaf blijft die gebiedt tot de universele liefde die zich wendt naar de behoeftige die men ‘toevallig’ ontmoet, wie hij of zij ook is. Het gaat om geleefde solidariteit zoals door Lucas concreet beschreven in de genoemde gelijkenis (Lc.10,25-37) en in even krachtige bewoordingen ook door Matheus in de beroemde tekst over het laatste oordeel (Mt.25,31-46), een tekst die leest als een agenda voor een missionaire werkgroep.

Evangelisatie in eigen land is nadrukkelijk ook een missionaire opdracht, maar binnen het kader van deze brochure beschouwen we deze opdracht als een taak van de diaconie respectievelijk de diaconale groep. Zonder in discussie te willen treden over de definities van diaconie en missie, vragen we in onderstaande primair aandacht voor de missie naar en in dienst van het Zuiden. Tegen deze achtergrond definiëren we missie als de beweging naar buiten, gericht op de ontmoeting met de ander, in het bijzonder de arme ander met als doel de verkondiging van het Rijk Gods in woord en daad en nodigen we uit tot lidmaatschap van de Kerk van Jezus Christus. Missie is nooit eenrichtingsverkeer, maar altijd gericht op ontmoeting. De in 2006 overleden Limburgse missionaris Tjeu Haumann sprak dan ook consequent over missie als dialoog met de ander. Echte dialoog, echte ontmoeting ontstaat alleen, wanneer je bereid bent te luisteren naar de ander, te leren van hem of haar met de bedoeling samen verder te gaan. De missionaire werkgroep, ook aangeduid als mov-groep (missie, ontwikkeling en vrede), werkgroep kerk en wereld of parochieel missiecomité is binnen de lokale geloofsgemeenschap bij uitstek de drager en uitvoerder van deze beweging naar buiten.

Om deze beweging naar buiten te realiseren, dient idealiter elke parochie een eigen missionaire werkgroep te hebben. In het bisdom Roermond zijn nog steeds in veel (clusters van) parochies missionaire werkgroepen actief die in bijna alle dekenaten met elkaar samenwerken in dekenale of interdekenale werkgroepen. Door vergrijzing en andere factoren neemt het aantal groepen echter geleidelijk af, terwijl de groepen die nog actief zijn, veelal slechts een klein aantal leden tellen. Steeds meer parochies doen het zonder een missionaire groep of organiseren hoogstens nog een collecte. Daarmee vermindert de slagkracht van de zo noodzakelijke missionaire beweging naar buiten. In deze handleiding geven wij een aantal suggesties om die slagkracht te herstellen en te vernieuwen.

EEN NIEUWE GROEP

Als in een parochie geen missionaire groep actief is, berust bij kerkbestuur of parochieraad de verantwoordelijkheid voor het nemen van initiatief. Het initiatief kan ook uitgaan van een of meer parochianen die voor hun initiatief mogen rekenen op steun van kerkbestuur of parochieraad. Hoe richt je een missionaire werkgroep op?

- Formuleer beknopt in een brief, waarom het belangrijk is dat in de parochie een missionaire groep wordt opgericht en wat de mogelijke activiteiten van zo'n groep kunnen zijn. De brief sluit af met een datum en de plaats waar men een eerste keer bijeen wil komen.
- Bespreek de wens om tot een missionaire groep te komen met mogelijk geïnteresseerde parochianen en overhandig de brief.
- Vraag de mensen die interesse hebben laten blijken, op de geplande datum samen te komen voor een gezamenlijk gesprek. In de zondagsviering voorafgaand aan deze datum wordt deze bijeenkomst aangekondigd en worden parochianen die er graag bij willen zijn van harte uitgenodigd.
- Bespreek het belang van een missionaire werkgroep en plan samen een eerste activiteit, bijvoorbeeld het organiseren van de vastenactie.
- Evalueer na afloop gezamenlijk de actie en beslis of je als missionaire werkgroep door wilt gaan met het voorbereiden en uitvoeren van een of meer activiteiten.
- Indien besloten wordt om door te gaan, kan overwogen worden om iemand af te vaardigen naar de dekenale werkgroep. Geef in ieder geval de naam van een contactpersoon en een adres door aan het Missiesecretariaat.

Het Missiesecretariaat heeft als doelstelling de aandacht voor de missie in en naar het Zuiden levend te houden in het bisdom Roermond. Daartoe onderhoudt het Missiesecretariaat contacten met parochiële en dekenale missionaire groepen, onderhoudt het contacten met de landelijke missionaire organisaties en organiseert het binnen het bisdom de campagnes van deze organisaties, met name die van de Vastenactie. Het is ook een steunpunt voor de Limburgse missionaris tijdens zijn vakantie. Er wordt ook aandachtig geluisterd naar zijn bevindingen en missionaire werken. Ook vele missiebisschoppen worden uitgenodigd voor een bezoek als ze in Nederland zijn. Het Missiebureau is daar ook bij betrokken om zondig het eerste lijns werk in de missie te actualiseren en bij te stellen.

HET VERSTERKEN VAN EEN MISSIONAIRE GROEP

Het komt nogal eens voor dat missionaire groepen zich klein en grijs voelen. Ze zouden graag versterking willen hebben, maar hoe doe je dat? Alvorens naar nieuwe mensen uit te kijken, is het van belang goed naar de eigen groep te kijken. Uit hoeveel mensen bestaat de groep, wat is hun leeftijd, hun motivatie, welke activiteiten organiseren ze, hoelang willen ze nog doorgaan, wat verwachten zij van nieuwe deelnemers? Deels bepaalt de bestaande situatie de keuze voor nieuwe mensen. Een groep van enkel ouderen gaat bijvoorbeeld niet gemakkelijk samen met heel jonge mensen. Onderzoek dus eerst wat je wilt, welke mensen je ter versterking nodig hebt en hoe je ze wilt opnemen in de groep.

- Benader mensen persoonlijk, bespreek wat je van hen verwacht en wat zij van de groep verwachten. Bedenk hierbij dat mensen vaak best aan een concrete activiteit willen meedoen, maar dat ze meestal geen bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de groep als geheel op zich willen nemen. Dit willen ze wellicht wel in een later stadium, maar niet in het begin.
- Nodig geïnteresseerde mensen uit om een paar vergaderingen bij te wonen, schep ruimte voor nadere kennismaking, voor het geven van informatie en het stellen van vragen en betrek ze bij de uitvoering van enkele al geplande activiteiten.
- Maak mensen binnen het kader van al geplande activiteiten verantwoordelijk voor de uitvoering van een duidelijk omschreven taak, alleen maar liever samen met een ander lid van de groep.
- Evalueer de ervaringen en onderzoek of zij beantwoorden aan eerdere verwachtingen.
- Luister zorgvuldig naar opmerkingen en wensen van nieuwe leden. Zij komen vaak met nieuwe ideeën. Het is niet bemoedigend als daar weinig ruimte voor is. Stimuleer ze juist om een nieuw idee tot uitvoering te brengen.
- Een andere mogelijkheid is om mensen gericht te vragen voor het uitvoeren van een nieuwe activiteit. Een groep zou bijvoorbeeld graag eens iets met de basisschool in de parochie willen doen, maar vindt het moeilijk het zelf te doen. Onderzoek eerst zelf of de school wil mee werken en onder welke voorwaarden. Benader mensen die ervaring hebben met kinderen en vraag of zij namens de missionaire werkgroep een mondiaal of missionair lesprogramma tot uitvoer willen brengen. Bekijk samen de mogelijkheden, bijvoorbeeld de onderwijsprogramma's van Vastenactie. Als het programma is uitgevoerd, evalueer dan samen de opgedane ervaringen.

DE AGENDA VAN DE MISSIONAIRE GROEP

Veel groepen werken met een bestaande agenda, een draaiboek waarop men elk jaar terugvalt. Daar is niets mis mee en men heeft er vaak de handen vol aan. Toch is het goed, ook met het oog op nieuw elan, om nog eens goed te kijken hoe een agenda er meer idealiter uit zou kunnen zien. Missie hebben we gedefinieerd als de beweging naar buiten, gericht op de ontmoeting met de ander, in het bijzonder de arme ander met als doel de verkondiging van het Rijk Gods in woord en daad. Deze definitie leidt naar een bepaalde agenda.

- Om te kunnen getuigen van de hoop die in je leeft, is bezinning noodzakelijk, de ontwikkeling van een missionaire spiritualiteit die de ander insluit. Daarbij is gezamenlijk gebed voor de missie in de Zuidlanden van grote waarde.
- Om tot ontmoeting in staat te zijn, is kennis van de ander en diens wereld nodig. Dat vereist studie en onderlinge discussie, waarna de opgedane kennis weer verder uitgedragen kan worden via voorlichting en educatie.
- In de ontmoeting komen we bij een ander met zijn of haar eigenheid, cultuur, religie, gewoonten en gebruiken. Behalve dat we kennis nemen van die ander, gaan we ook met hem of haar in gesprek. Soms kan dat direct via een uitwisselingsprogramma of omdat iemand al dan niet op uitnodiging ons land bezoekt. Meestal zal dat indirect zijn via foto's, boeken, brieven, CD-rom's of een (opgenomen) televisieprogramma. Belangrijk is dat een vorm van dialoog nadrukkelijk opgezocht wordt.
- In de ontmoeting en het gesprek met de ander worden we ons bewust van de wijze waarop onze wereld, onze manier van leven verbonden is met zijn of haar wereld en zijn of haar mogelijkheden tot leven. Daar waar die banden negatief zijn, dwingen ze tot acties om ze te veranderen.
- Soms doet de ander ook een concreet beroep op ons om hulp en ondersteuning. Binnen dit kader vallen de fondswervende activiteiten voor structurele steun en noodhulp, maar ook de organisatie van gastvrijheid voor mensen die om wat voor reden dan ook van hun land naar onze streken zijn gekomen.

Uit deze agenda komt naar voren dat het missionaire werk meer is dan fondswerving. In de praktijk van de missionaire werkgroep staat fondswerving vaak heel centraal, maar als dat zo is, is het goed eens na te denken hoe andere elementen van de missionaire agenda vorm gegeven kunnen worden. In het volgende bieden we een serie suggesties voor een nadere uitwerking van de missionaire agenda. Het is niet de bedoeling dat een groep alle suggesties oppakt, maar dat men indien gewenst naar vermogen een keuze doet. We volgen hierbij het schema van zien – oordelen – handelen – vieren.

Zien – oordelen - handelen – vieren

De methode die we aanduiden met zien – oordelen - handelen is in de eerste helft van de 20^e eeuw ontwikkeld door de Belgische priester en latere kardinaal Jozef Cardijn om de onder slechte omstandigheden levende Belgische arbeidersjongeren (verenigd in de Katholieke Arbeidsjeugd, ook wel Kajotters genoemd) bewust te maken van hun eigen situatie en hen te helpen daarin verandering te brengen. De methode werd later door paus Johannes XXIII in zijn encycliek *Mater et Magistra* aanbevolen bij het beoordelen van sociale kwesties en het handelen om daarin zo nodig verandering te brengen. Sindsdien is de methode een onderdeel van de Katholieke Sociale Leer. Nog later is aan de trits zien – oordelen – handelen de dimensie van het vieren toegevoegd. De methode bepleit om kritisch naar ontwikkelingen en situaties te kijken, die te beoordelen in het licht van de Bijbel en de Katholieke Sociale Leer en er daarna conclusies uit te trekken voor het handelen.

ZIEN

Zien klinkt eenvoudiger dan het is. Ons zien wordt mede bepaald door de plek waar we staan, door wat we van onze ouders en leraren hebben meegekregen, door oordelen en vooroordelen. Het nieuws dat we via de media krijgen aangereikt, is vaak eenzijdig, gemanipuleerd en getekend door (westerse) belangen. Het is daarom belangrijk dat we proberen echt oog te krijgen voor de arme ander en de wereld waarin hij of zij leeft. Dat vraagt om informatie, studie, bezinning.

INFORMATIEVE CURSUSSEN

Naast bezinning op de bronnen is het ook nodig wat meer te weten van de wereld, van waaruit de roep om hulp tot ons gericht wordt. Er zijn verschillende mogelijkheden.

- Een korte cursus (maximaal twee dagdelen), waarin informatie gegeven wordt over het thema en het project van de Vastenactie, over het land waarin het project gesitueerd is, over de rol van religie en de positie van de kerk.
- Een nadere bezinning op Vastenactie, de betekenis van vasten vandaag, nader uitgewerkt in de begrippen soberheid, solidariteit en spiritualiteit en gezamenlijk gebed.
- Hart voor de aarde, een cursus over cultuur, spiritualiteit en mensenrechten van de Maya's in Guatemala.
- In nader overleg kan een cursus toegespitst worden op elke thematiek die door een missionaire groep aan de orde gesteld wordt.

THEMA-AVONDEN

Thema-avonden kunnen georganiseerd worden in het kader van een missionaire campagne zoals Vastenactie, Solidaridad of Missio. Vooral op dekenaal niveau worden al veel thema-avonden georganiseerd. Maar zo'n avond kan ook georganiseerd worden op lokaal niveau.

- Organiseer een thema-avond voor de vrijwilligers die bij het Missieburo, Vastenactie, Solidaridad, Missio of een andere missionaire organisatie betrokken zijn, waarop nadere informatie over het campagnethema of het project gegeven wordt. Nodig eventueel ook andere belangstellende parochianen uit.
- Kleed de avond aan met (zelfgemaakte) affiches, foto's, een tafel met producten van de wereldwinkel.
- Zorg er voor dat de koffie en thee die geschonken wordt, fair trade gecertificeerd is (Max Havelaar, Oké of gewoon van de wereldwinkel). Hetzelfde geldt voor een bijbehorend koekje of chocolaatje.

KADERCURSUS

Een kadercursus is bedoeld voor vrijwilligers die al actief zijn in het missionair werk of zich daar serieus op willen oriënteren. Een voorbeeld is de kadercursus over de plaats en het functioneren van missionaire groepen in de parochie (drie dagdelen).

- De kerkelijke sociale leer als basis voor het missionaire werk.
- Het landschap van de (katholieke) ontwikkelings samenwerking en hoe we in dat landschap keuzes kunnen maken.
- De plaats van missionaire groepen en hoe zij nieuwe activiteiten kunnen opzetten.

EEN CURSUS ISLAM

De grootste godsdienst na het christendom in Nederland is de islam. Toch is deze godsdienst voor veel mensen nog steeds vrijwel onbekend. Een korte kennismaking van bijvoorbeeld drie dagdelen kan zeer verhelderend zijn.

- Een algemene inleiding op de islam.
- Overeenkomsten en verschillen tussen Islam en Christendom.
- Een thema naar keuze, bijvoorbeeld fundamentalisme, de positie van de vrouw of overeenkomsten en verschillen tussen Koran en Bijbel.

De Vicaris voor Interkerkelijke Dialoog biedt graag zijn deskundigheid aan bij het organiseren van dergelijke bijeenkomsten.

Buro BIS heeft eveneens ervaring op dit vlak.

WEBSITES

Steeds meer komt informatie ter beschikking via internet. Een aantal websites zijn in het bijzonder van belang voor missionaire groepen.

- De website van het Missiebuero: www.missiebuero.nl.
- De website van BIS: www.antenna.nl/bis met verwijzingen naar informatie over met name Guatemala, Ghana, Brazilië en fair trade.
- De website van de Nederlandse Missieraad: www.missieraad.nl met nieuws, gebeden (o.a. het gebed van de week), informatie over hongerdoeken, het collecterooster, relevante artikelen.
- De website van de Nederlandse Missieraad, speciaal voor missionaire groepen: www.movplein.nl met naast heel veel informatie ook mogelijkheden tot onderlinge uitwisseling.

Vanzelfsprekend beschikken ook alle landelijke missionaire organisaties over eigen websites. Verwijzingen naar deze websites vindt u in de Missionaire Agenda.

Het Missiebuero is een kerkelijke stichting met als doel het werven van gelden ter ondersteuning van projecten in het Zuiden, waarbij als belangrijkste richtlijn geldt de regel 'Kerken werken voor kerken'. Het Missiebuero is via het Missiesecretariaat betrokken bij de uitvoering van de Vastenactie en andere missionaire campagnes. Onder het Missiebuero ressorteren ook het Kinderadoptie Programma, het Priesterstudenten Adoptie Programma en het Mgr. Feronfonds dat door middel van leningen steun geeft aan geldgenererende projecten in missiebisdommen.

Het Buro voor Internationale Solidariteit wil bijdragen aan duurzame veranderingen ten gunste van armen en gemarginaliseerden in het Zuiden en de eigen samenleving. Op grond van een convenant met het bisdom Roermond ondersteunt het missionaire en mondiale groepen en zet het zich in voor de educatieve en fondswervende campagnes van de landelijke missionaire organisaties. Daarnaast heeft BIS expertise ontwikkeld op het terrein van armoede in Limburg en de wereld van de Islam.

OORDELEN

Wanneer we eenmaal wat beter hebben leren kijken naar de wereld van de ander, proberen we er ook een mening over te vormen. Vaak doen we dat al spontaan, maar soms oordelen we dan te snel. Meningingen worden gevormd op basis van kennis en inzicht, getoetst in gesprek met jezelf en anderen, waarbij we ons bewust zijn dat een mening nooit vast ligt, maar voortdurend verandert onder invloed van nieuwe kennis en inzichten. Aan het katholieke sociale denken ontleen we een aantal criteria die een leidraad kunnen zijn bij het oordelen.

CRITERIA UIT DE KATHOLIEKE SOCIALE LEER

Vanaf het verschijnen van de encycliek *Rerum Novarum* van paus Leo XIII in 1891 is er sprake van een 'katholieke sociale leer'. De pausen na Leo XIII, maar ook concilies, bisschoppenconferenties en andere kerkelijke bijeenkomsten hebben die leer verder aangevuld. In deze katholieke sociale leer vinden we goede beoordelingscriteria om vanuit hetgeen we gezien hebben te komen tot een handelen waarbij gerechtigheid voor alle mensen voorop staat. De belangrijkste criteria zijn:

1. De waardigheid van iedere mens staat voorop. Elke mens wordt geboren als een schepsel van God en heeft daarmee het recht, waar en onder welke omstandigheden ook geboren, menswaardig te mogen leven.
2. In de arbeid moet de menselijke waardigheid voorop staan. Mensen zijn subject van hun eigen arbeid, en mogen niet verworden tot een productiemiddel. Arbeid dient een bijdrage te zijn aan het algemeen welzijn van alle mensen, terwijl economische vooruitgang ten goede moet komen aan alle mensen.
3. Als persoon ben je altijd deel van een gemeenschap, eerst het gezin, maar breder ook familie, buurt of stad. De grootste gemeenschap is de familie van alle mensen ter wereld. Iedereen moet kunnen delen in de vruchten van de aarde. Hieruit volgt de opdracht mee te werken aan de bevrijding van mensen die sociaal, economisch of anderszins onderdrukt worden.
4. Iedere mens heeft rechten, maar ook plichten. De rechten van mensen dienen voluit geëerbiedigd te worden, maar tegelijk rust op ieder de plicht om mee te werken aan het welzijn van allen.
5. De voorkeursoptie voor de armen is gebaseerd op het bijbels streven naar gerechtigheid. Deze optie verzet zich tegen 'een ontoelaatbare overontwikkeling van een klein deel van de mensheid' (paus Johannes Paulus II).
6. Intermenselijke solidariteit staat hoog in het vaandel. Solidariteit vraagt dat je in je hart geraakt wordt door het lijden van anderen. Vrede kan slechts bewerkstelligd worden door gerechtigheid zoals paus Paulus VI in zijn encycliek *Populorum Progressio* betoogt: ontwikkeling is een andere naam voor vrede.
7. De zorg voor de schepping van God gebiedt ons niet alleen solidair te zijn met andere mensen in armoede en nood nú, maar ook met mensen die ná ons komen. Ook zij hebben recht op een menswaardig leven op deze wereld.
8. De Katholieke Kerk dient bij dit streven het voortouw te nemen wil ze in woord en daad de Kerk van Jezus Christus zijn.

WERKEN MET DE MISSIONAIRE AGENDA

Vier keer per jaar verschijnt de Missionaire Agenda met teksten, geboden en actiesuggesties ter ondersteuning van de missionaire campagnes die in dat deel van het jaar gepland staan. De agenda wordt aan elke parochie in tweevoud gratis toegestuurd. Als u een eigen exemplaar wilt hebben, betaalt u • 10,- per jaar. Veel mensen lezen de agenda al, maar misschien kunnen we er ook als groep wat meer mee doen.

- Open de vergadering van de missionaire groep met een bezinnende tekst. Wat roept de tekst op?
- Bespreek eens een artikel. Wat leer je er van?
- Onderzoek of een actiesuggestie opgepakt kan worden.
- Bespreek of en hoe een tekst verder verspreid kan worden, bijvoorbeeld door publicatie in het parochieblad of een huis aan huis folder.

EEN ONTMOETINGS AVOND

Veel missionaire groepen onderhouden contact met een eigen respectievelijk een bevriende missionaris of ontwikkelingswerker. Onder deze mensen leeft een schat aan ervaringskennis die vaak onvoldoende benut wordt. Organiseer eens een ontmoetingsavond met zo'n eigen missionaris of ontwikkelingswerker.

- Nodig een eigen missionaris of ontwikkelingswerker uit om over zijn of haar werk te praten. Ga samen met elkaar in gesprek over zijn of haar werk en het werk dat de missionaire groep doet. Wat kan men van elkaar leren?
- Blijf het contact onderhouden, als de missionaris of ontwikkelingswerker naar zijn land terugkeert, bijvoorbeeld per brief of e-mail.

Steeds vaker zijn in het bisdom Roermond priesters en religieuzen uit het Zuiden actief. Zij zijn aangesteld als pastor in een parochie of uitgenodigd om als religieuze groep hun levenskeuze hier vorm te geven.

- Nodig een priester of religieus uit om te praten over zijn of haar motivatie om hier te komen leven en werken, over het pastoraat dat zij hier vorm geven, over wat hen daarbij opvalt en wat wij van elkaar kunnen leren.

SAMEN LEZEN

Op de boekenmarkt is een overvloed van boeken te vinden van schrijvers uit het Zuiden. Hun romans en verhalen geven veelal een indringend beeld van hun wereld, waar wij veel van kunnen leren.

- Oriënteer je en kies samen een boek, waarna ieder het leest. Bespreek (eventueel aan de hand van een leeswijzer) wat je van het boek vindt en wat je ervan geleerd hebt. Lees achtereenvolgens een boek van een schrijver uit Afrika, Azië en Latijns Amerika. Bespreek overeenkomsten en verschillen.

- Elk jaar publiceert de Week Nederlandse Missionaris ter voorbereiding op de Pinksteractie een boekje met verhalen van en over mensen die actief zijn in het Zuiden. Het boekje wordt gratis verspreid onder alle parochies. Lees samen dit boekje en bespreek het.

 - Abonneer je als groep op een tijdschrift met veel nieuws over het Zuiden zoals
 - MISSION (uitgave Missieburo Roermond, gratis),
 - BIS-Berichten (het blad van het Buro voor Internationale Solidariteit, vrijwillige bijdrage),
 - Missio Wereldwijd (uitgave van Missio Nederland in Den Haag, prijs € 10,-),
 - Internationale Samenwerking (Ministerie van Ontwikkelingssamenwerking gratis),
 - onzeWereld, maandblad over globalisering (prijs €14,95),
 - ZemZem (tijdschrift over het Midden-Oosten, Noord-Afrika en Islam, prijs € 22,50) of een ander blad.
- Laat het blad rouleren en kies een of tweemaal per jaar een artikel dat meer uitvoerig besproken wordt.

HANDELEN

Nadat we ons geïnformeerd hebben en ons daarover een mening hebben gevormd, komt de tijd van handelen, van actie. We willen wat doen. Als eerste denken we aan de campagnes van de missionaire organisaties. De belangrijkste voor ons zijn Missieburo Roermond, Vastenactie, Solidaridad, Missio, MIVA en Memisa die elk jaar ruim voorafgaand aan hun campagnes uitgebreid educatief en fondswervend materiaal beschikbaar stellen.

Regelmatig wordt u direct of via uw parochie over al deze campagnes bericht door het Missiesecretariaat van het bisdom of via BIS-Berichten. In het campagnemateriaal vindt u tal van suggesties voor het voeren van de campagne. Aanvullende informatie kunt u vinden in de Missionaire Agenda.

Naast de campagnes of ter ondersteuning van de campagnes zijn nog tal van andere activiteiten mogelijk. De mogelijkheden zijn zo groot als uzelf kunt bedenken, maar we geven hieronder een aantal suggesties.

EEN SOLIDARITEITS- MAALTIJD

Een solidariteitsmaaltijd is bedoeld om samen stil te staan bij het voedsel dat we dagelijks eten, maar dat in andere delen van de wereld veel minder een gewone zaak is. Tevens is zo'n maaltijd een moment om elkaar eens op een andere wijze te ontmoeten, te praten en ervaringen te delen.

- Een solidariteitsmaaltijd bestaat uit eenvoudige gerechten uit eigen land of een bepaald land in de derde wereld of een combinatie ervan.
- Een maaltijd kan aangepast worden aan het thema of het project dat in de Vastenactie of de Adventscampagne centraal staat.
- Tijdens de maaltijd worden teksten voorgelezen of geeft een gast-spreker nadere informatie.
- Open en sluit de maaltijd met een gebed.
- Voor de maaltijd wordt een bedrag betaald. Het bedrag dat overblijft, gaat naar het project of het doel waarvoor de maaltijd is gehouden.

Bij Vastenactie is een handboek verkrijgbaar vol tips om een vastenaktiemaaltijd of solidariteitsmaaltijd te organiseren.

CONSUMINDEREN ALS STARTPUNT VOOR EEN NIEUWE LEEFSTIJL

Consuminderen is iets anders dan gewoon bezuinigen of een stapje terugdoen, maar gaat om het maken van andere keuzes, waarbij veel valt te winnen zoals tijd, rust, gezondheid, ruimte voor creativiteit en sociale contacten, een schoner milieu en een eerlijker verdeling van ontwikkelingsmogelijkheden. Consuminderen leidt tot de keuze voor minder producten, voor ethisch verantwoorde producten (fair trade gecertificeerd zoals Max Havelaar, Utz Kapeh, Oké, Kuyichi, Sari), voor duurzame producten (Eko-keurmerk, FSC voor duurzaam hout) of voor eerlijke producten van eigen bodem.

- Probeer samen eens na te denken en te praten over redenen om te kiezen voor consuminderen. Als je wilt meedoen met consuminderen, kun je samen kiezen voor een of meer producten, bijvoorbeeld koffie en thee. Probeer deze producten ook thuis te gebruiken. Wanneer dit bevalt, bespreek je of meer producten mogelijk zijn.
- Bezoek samen een wereldwinkel en bekijk wat er allemaal te koop is of breng eens een bezoek aan Fair Trade Organisatie in Culemborg, waar u een beeld kunt krijgen van wat er op dit terrein allemaal te krijgen is.
- Zet een verkooppunt op van fair trade producten, bijvoorbeeld een tafel na afloop van de weekenddiensten of een vast punt in of vlakbij de kerk, eventueel in samenwerking met de plaatselijke wereldwinkel.
- Informeer bij de plaatselijke supermarkt of er fair trade producten aanwezig zijn en of er meer producten mogelijk zijn, bv. een hele schap fair trade producten. Bespreek hoe je de supermarkt kunt ondersteunen bij het verkopen van deze producten.

WERKEN MET HONGERDOEKEN

Hongerdoeken zijn vaak prachtige kunstwerken, gemaakt door kunstenaars uit de derde wereld. Zij vertellen op deze doeken hun eigen verhaal.

- Er zijn hongerdoeken uit veel verschillende landen van het Zuiden beschikbaar. Bij veel hongerdoeken is een begeleidend en/of catechetisch programma geschreven, aan de hand waarvan een thema-avond belegd kan worden.
- Hongerdoeken kunnen ook gewoon in de kerk opgehangen worden. Zorg dan dat korte informatie erbij aanwezig is.
- Elke twee jaar verschijnt een nieuwe hongerdoek. De laatste doek dateert van 2006 en heeft als thema: 'De weg naar de ander'.

Hongerdoeken kunnen besteld worden bij Missieburo-Roermond.

SAMENWERKEN MET ANDERE GROEPEN IN EEN MONDIAAL PLATFORM

Mondiale platforms bestaan in meerdere steden en dorpen in Limburg. Derde wereldgroepen werken in een mondiaal platform samen om samen sterker te staan met het oog op een grotere (gemeentelijke) activiteit of ter ondersteuning van elkaars acties. In Venlo bijvoorbeeld werkt de dekenale werkgroep Vastenactie nauw samen met het Mondiaal Platform Venlo. Het platform kiest uit een lijst van Vastenactie projecten voor een bepaald project in een bepaald land, waarna gedurende drie jaar allerlei bewustwordende, educatieve en fondswervende activiteiten opgezet worden.

- Onderzoek of in de eigen gemeente een platform actief is, of het zinvol is eraan deel te nemen en welke vormen van samenwerking ermee mogelijk zijn.
- Als er geen platform is, kun je overwegen om samen met andere derde wereldgroepen een platform op te richten.

- Een platform kan subsidie vragen aan de gemeente, met name om bewustwordende en educatieve activiteiten te financieren.
- Gezamenlijk sta je ook sterker, als je bijvoorbeeld de gemeente benadert om zuivere koffie te schenken of zich bij haar inkoopbeleid te laten leiden door fair trade of eco- criteria.

SAMENWERKING VAN MISSIONAIRE GROEP MET BASISSCHOOL

Veel missionaire groepen werken al samen met de lokale basisschool. Van belang is dat scholen vroeg benaderd worden, zodat zij een actie kunnen opnemen in hun leerplan. Een tweede belangrijk punt is dat je een concreet aanbod doet dat onderbouwd is met veel educatief materiaal. Goede mogelijkheden bieden de campagnes en projecten van Missio, Solidaridad en Vastenactie.

- Benader de school met een project van een van de genoemde organisaties, waarbij eventueel aangesloten wordt bij de keuze van de parochie (maar dit is niet noodzakelijk). Als de school bereid is op het aanbod in te gaan, wordt het nader uitgewerkt in een projectbeschrijving en een lesprogramma met bijbehorend materiaal. Ouders worden schriftelijk geïnformeerd. Bij het Missiesecretariaat en BIS zijn meerdere onderwijsprogramma's met leskist aanwezig, met name rond Guatemala, Ghana, India, Indonesië en Brazilië.
- Samenwerking wordt gemakkelijker, als je een vaste contactpersoon op school weet te vinden. Dat kan een onderwijzer zijn, maar ook een of meer ouders.
- Een andere mogelijkheid is het adoptieprogramma van het Missieburo, dat goed geïntegreerd kan worden in een project rondom het H. Vormsel of de eerste H. Communie.

FONDSWERVENDE ACTIVITEITEN

Groepen zijn gewend geld op te halen langs de deur of om mensen uit te nodigen eerder verspreide zakjes in de kerk of op andere verzamelplekken weer in te leveren. Er zijn meer mogelijkheden.

- Opzetten van een rommelmarkt in het kader van Vastenactie of een andere campagne. Verzamel spullen, maak zelf spullen, verkoop kaarten en andere artikelen, maak en verkoop erwtensoept en andere hapjes.
- Zet een sponsortocht op voor kinderen, volwassenen of het hele gezin met een gezamenlijke afsluiting, eventueel met hapje en drankje en een oorkonde voor elke deelnemer. Zet een tocht uit samen met een wandelvereniging of mensen die de omgeving goed kennen. Zorg voor tussenstops, waar men iets kan gebruiken of iets kan resp. moet doen. Als de tocht voor kinderen is, zorg er dan voor dat de kinderen onder toezicht lopen. Bij Vastenactie is een handboek sponsortocht verkrijgbaar met veel praktische tips.
- Organiseer een 24-uurs vastendag op een school of in een ruimte van de kerk, waarbij deelnemers per uur gesponsord kunnen worden.

- Organiseer een Vastenactie Koffiestop. Schenk koffie bij u thuis, op het werk, op school, bij de kerk, tijdens een activiteit van uw vereniging of waar dan ook. Nodig mensen uit om in ruil voor een kop (eerlijke) koffie een vrijwillige bijdrage te leveren voor Vastenactie. Bij Vastenactie is een koffiestop-pakket verkrijgbaar.

NEEM DEEL AAN DE DIOCESANE MISSIEDAG

Elk jaar wordt er in het bisdom een missiedag georganiseerd; meestal in maart en op een zaterdag.

Het thema is steeds wisselend en behelst een van de problematieken uit de Zuid-landen. Een missionaris of bisschop uit het land waarop het thema betrekking heeft, leidt het thema in. Ook wordt er samen gebeden en gegeten en is er ruimschoots tijd om met elkaar kennis te maken.

BEZOEK EEN MUSEUM OF EEN EXPOSITIE

Limburg kent twee belangrijke musea die vanuit de missionaire traditie zijn ontstaan, het Afrika Centrum in Cadier en Keer en het Missiemuseum in Steyl. Er zijn vaste exposities met veel educatieve mogelijkheden, maar er zijn ook steeds tijdelijke exposities.

- Bezoek samen met uw groep een of beide musea.
- Ook op andere plaatsen vindt u regelmatig mooie exposities zoals bijvoorbeeld in de kloosterbibliotheek van het klooster van de Redemptoristen in Wittem of in het Centrum de Kapel (klooster Redemptoristen) in Roermond.

EEN BRIEF SCHRIJVEN

Regelmatig vragen missionaire en andere organisaties medewerking aan een brievenactie.

- De meest bekende briefactie is de Amnesty International schrijfactie ter ondersteuning van politieke gevangenen. Rond 10 december, de Internationale Dag van de Mensenrechten, worden elk jaar aparte schrijfacties opgezet. Sluit je aan bij deze actie, nodig mensen uit mee te schrijven, nodig een spreker uit om achtergrondinformatie te geven en volg wat er met de brieven is gebeurd.
- Er zijn meer mogelijkheden. Een bepaald probleem zoals bijvoorbeeld de kwijtschelding van schulden van de armste landen wordt per brief voorgelegd aan de regering, een politieke partij, een bank of een andere relevante partij. Soms zijn voorbeeldbrieven aanwezig, maar een groep kan ook zelf een brief opstellen, waarin de eigen argumenten kort en krachtig geformuleerd worden. Je hoeft niet te wachten op een landelijk initiatief, maar je kunt ook zelf een initiatief nemen, bijvoorbeeld omdat een zaak je erg ter harte gaat of omdat je een minister of politieke partij gewoon eens wilt laten weten, hoe je over iets denkt. Verzoek altijd nadrukkelijk om een reactie.

ADOPTIEACTIE

Het politiek beleid beïnvloeden is niet gemakkelijk. Een mogelijkheid is de adoptieactie. Bouw een band op met een politicus of een andere relevante publieke persoon. Kies bijvoorbeeld voor een lid van de Tweede Kamer uit de eigen regio of de directeur van een regionaal bedrijf dat investeert in een land in het Zuiden.

- Nodig hem of haar uit voor een bijeenkomst en vraag resp. deel mee dat je in contact wilt blijven.
- Schrijf regelmatig een brief naar de geadopteerde persoon. Informeer naar zijn mening en vraag wat hij er mee kan doen.
- Eenvoudiger en directer is e-mail. Vraag het e-mail adres van de geadopteerde persoon op en stuur regelmatig berichten, meningen en vragen.
- Bezoek de geadopteerde persoon op zijn werkplek, maak kennis met zijn werkomgeving en bespreek wat je van elkaar kunt en mag verwachten.

HET MGR. FERONFONDS

Dit fonds zamelt geld in dat niet aan projecten in het zuiden wordt gegeven, maar geleend. Het Mgr. Feronfonds beoogt:

- Gelijkwaardige partners in plaats van donor/ontvanger verhoudingen.
- Investeren waar het kan, doneren waar het moet!
- Terugbetalingen aan te wenden voor nieuwe investeringen.

Het betreft altijd projecten die ingediend en/of goedgekeurd zijn door een katholieke missiebisshop en die door externe deskundigen getoetst zijn op haalbaarheid en rentabiliteit.

Men sluit een contract af, waarin afspraken worden gemaakt over het bedrag dat men wilt investeren en de termijnen waarin het geïnvesteerde geld (eventueel aangevuld met de overeengekomen rente) aan het missieburo wordt terugbetaald.

Het is dus een zakelijk voorstel met een missionaire dimensie.

- Missionaire groepen kunnen deze vorm van missionaire ondersteuning bekend maken en mee denken over mogelijkheden.
- Nodig eens iemand uit van de diocesane dienst Missie en missionaire vorming voor meer informatie.
- Je kunt als persoon het Mgr. Feronfonds steunen met een gift.
- Bespreek met het kerkbestuur of andere relevante organisaties de mogelijkheden om in het Mgr. Feronfonds te participeren.

VIEREN

Als men actie gevoerd heeft, dient er teruggeblikt te worden. We evalueren wat er goed gegaan, wat er minder of niet goed gegaan is en hoe we het een volgende keer beter kunnen doen. Als religieuze groep kijken we ook in dankbaarheid om naar wat er allemaal gebeurt of gebeurd is.

DE MOGELIJKHEDEN VAN LITURGIE

- Vertaal het missionair werk naar de parochie liturgie, eventueel samen met een liturgiegroep, in de vorm van een themadienst in het kader van Vastenactie, Solidaridad, Missio of andere missionaire campagne.
- Sluit het seizoen af met een Eucharistieviering, bezinningsdienst of missionair avondgebed, waarin stilgestaan wordt bij wat samen gedaan is en gevierd wat samen bereikt is. Betrek middels gebeden, liederen en teksten de mensen van het Zuiden erbij. hun gebeden zijn onder andere te vinden in het gebedenboek dat samengesteld is door Jan Brock van de Nederlandse Missieraad: 'Geef ons heden ons dagelijks brood, bidden met de armen'.

EEN MISSIONAIRE KRUISWEG

Op Goede Vrijdag is het in veel kerken traditie de kruisweg te bidden. Echter ook op andere dagen in de vastentijd is het zinvol bij de kruisweg stil te staan.

- Maak uw eigen missionaire kruisweg met hulp van gebeden en teksten uit het Zuiden.
- Een voorbeeld van een missionaire kruisweg is de kruisweg, gemaakt door het Centrum de Kapel in Roermond rond Patrocinio, de vermoorde broer van Nobelprijswinnares Rigoberta Menchu uit Guatemala.

Veel van bovenstaande suggesties kunt u zelf oppakken en tot uitvoering brengen. Soms zult u wellicht hulp nodig hebben. U kunt zich altijd wenden tot de medewerkers van het Missiesecretariaat, het Missieburo en van BIS. Zij zullen u voor zover het in hun vermogen ligt met raad en daad bijstaan. En als het hun vermogen te boven gaat, weten zij wellicht anderen die u kunnen helpen.

DIOCESANE MISSIERAAD

Het bisdom Roermond kent een Diocesane Missie Raad (DMR) die de bisschop gevraagd en ongevraagd advies geeft over het te voeren missionair beleid. De DMR wordt voorgezeten door de vicaris voor missiezaken. In de raad zijn vertegenwoordigd vertegenwoordigers van missionaire groepen, religieuzen met ervaring in de missie, de directeurs van het Missieburo en van BIS. De secretaris missiezaken van het Missiesecretariaat verleent ambtelijke ondersteuning. Onder verantwoordelijkheid van de DMR wordt elk jaar de Missiedag van het bisdom Roermond georganiseerd.

**DIENST MISSIE EN
MISSIONAIRE
VORMING**

Alle missionaire activiteiten in het bisdom die onder verantwoordelijkheid van de Bisschop vallen worden gecoördineerd door de dienst Missie en Missionaire Vorming van het bisdom Roermond.

Hoofd van deze dienst is de bisschoppelijk Vicaris voor Missiezaken en Interreligieuze Dialoog aan wie de bisschop de uitvoering van zijn missionaire opdracht gedelegeerd heeft.

Uiteraard staat deze dienst ook ter beschikking van de missionaire groepen binnen ons bisdom en kan ten alle tijden gecontacteerd of uitgenodigd worden een vergadering of activiteiten van de groepen bij te wonen en te ondersteunen.

**DIENST MISSIE EN MISSIONAIRE VORMING -
EN MISSIEBURO ROERMOND**

Postbus 198
6040 AD Roermond
Tel. 0475 386880
E-mail: missiesecretariaat@bisdom-roermond.nl

BURO VOOR INTERNATIONALE SOLIDARITEIT

Heinsbergerweg 2
6045 CH Roermond
Tel. 0475 332886
E-mail: info@colam.nl

SLOT

Simon van Cyrene staat model voor de mens die heel concreet de helpende hand reikt aan de mens in nood. Het beeld is ons aangereikt door mgr. Paride Taban, bisschop van Torit in Zuid-Sudan. Op de Missiedag van maart 2001 vroeg hij ons om onze solidariteit, zich hierbij realiserend dat wij hun oorlog niet kunnen stoppen noch oplossen. "Sudan moet dit kruis zelf dragen, alleen redden we het niet", zei hij, "maar zonder de hulp van Simon van Cyrene had zelfs Jezus zijn kruis niet alleen naar Golgotha kunnen dragen". De solidariteit die mgr. Paride van ons vroeg was om hun Simon van Cyrene te zijn, om de mensen in Sudan te helpen hun kruis te dragen, al is het maar even, zodat ze weten dat ze niet alleen zijn, dat anderen met hen verbonden willen zijn in hun strijd om duurzame vrede en gerechtigheid voor allen. De vrede en gerechtigheid zoals God die wil en heeft kenbaar gemaakt in Jezus Christus en zijn Kerk.

Moge Zijn Rijk kome!

Mei 2008

Deze brochure is een publicatie van de Dienst Missie en Missionaire vorming van het bisdom Roermond. Kees Dekkers, directeur van BIS en lid van de DMR stelde het concept samen.

